

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C265 – FIN14**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 22 juni 2010

INHOUD

Interpellatie van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de investeringen in klimaatschadelijke bedrijven door Vlaamse banken die gesteund worden door de Vlaamse overheid	3
Met redenen omklede motie	8
Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de benoeming van bestuurders in Waarborgbeheer nv	8
Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over duurzaam aanbesteden	10

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Interpellatie van de heer Filip Watteuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de investeringen in klimaatschadelijke bedrijven door Vlaamse banken die gesteund worden door de Vlaamse overheid

De voorzitter: De heer Watteuw heeft het woord.

De heer Filip Watteuw: Voorzitter, minister-president, collega's, in de aanloop naar de verkiezingen was er in Gent een actie waarbij een aantal politici over hete kolen zijn gaan lopen. Er waren mensen bij van alle partijen: Mathias De Clercq van Open Vld, Siegfried Bracke van N-VA, Bart Martens van sp.a. Ze ondersteunden Netwerk Vlaanderen dat een rapport 'Bankiers op hete kolen' uitbracht waarin de investeringen van de grote Belgische banken in 'klimaatschadelijke bedrijven' staan opgelijst. Het gaat om bedrijven die inzetten op erg klimaatschadelijke activiteiten zoals steenkoolontginning en de bouw van nieuwe steenkoolcentrales, het winnen van olie uit teerzand in Canada of de kaalkap van het regenwoud. Het gaat om een beperkt aantal bedrijven, met name E.ON, RWE en Vattenfall, Shell en Suncor Energy en Wilmar.

Het rapport analyseert in welke mate de grote Belgische banken investeren in deze bedrijven en hun vervuulende activiteiten. Daarbij valt op dat ook er banken bij zijn die tijdens de grote bankencrisis overleefd zijn gebleven met forse injecties van overheidsgeld, zowel van de federale regering – BNP Paribas – als van de Vlaamse Regering – Dexia en KBC. In die banken zitten ook officiële vertegenwoordigers van die regeringen.

Vooraf bij de investeringen van BNP Paribas kunnen grote vragen worden gesteld. Deze bank investeert een enorm bedrag in klimaatschadelijke bedrijven. De bedragen die genoemd worden voor Dexia en KBC liggen een stuk lager, maar het gaat nog altijd om een behoorlijk bedrag, geld dat niet duurzaam wordt besteed.

KBC en Dexia werden gered onder meer door een kapitaalinjectie van de Vlaamse Regering. Het ging om een inbreng van 3,5 miljard euro voor KBC en 500 miljoen euro voor Dexia. In die tijd werd er niet alleen door Groen! maar ook door bijvoorbeeld N-VA bij monde van Geert Bourgeois gevraagd dat er garanties zouden worden bedongen zodat deze banken meer zouden investeren in een regionale en duurzame of ethische economie. We waarschuwden toen al dat het aanduiden van twee vertegenwoordigers in de regering niet zou volstaan. Dat werd toen ontkend.

Door het rapport van Netwerk Vlaanderen kun je stellen dat de feiten ons gelijk geven. Beide banken investeren belangrijke middelen in niet-duurzame bedrijfsactiviteiten. Dan zijn er twee mogelijkheden. Ofwel is dit geen probleem van zeggenschap van de Vlaamse Regering in de beide banken, maar dan is de conclusie dat de Vlaamse Regering instemt met deze niet-duurzame investeringen. Ofwel stemt de Vlaamse Regering niet in met deze investeringen, maar dan is hiermee bewezen dat ze onvoldoende zeggenschap heeft gekregen in het beleid van deze financiële instellingen.

De eerste verklaring lijkt ons weinig aannemelijk omdat minister-president Peeters namens de regering gezegd heeft dat hij geen nieuwe steenkoolcentrales in Vlaanderen wil. Minister-president, u hebt dat gezegd als antwoord op een actie van Greenpeace. We gaan ervan uit dat dit nog altijd zo is en dat u dus ook geen steenkoolcentrales in andere landen steunt.

Rest de tweede mogelijke verklaring. De Vlaamse Regering heeft niet de mogelijkheid of de ambitie om te wegen op het beleid van beide financiële instellingen. De beide banken werden dan wel gered met geld van de Vlaamse belastingbetaler, maar trakteren diezelfde mensen nu op een reeks klimaatonvriendelijke investeringen.

Minister-president, bent u bereid afstand te nemen van die klimaatschadelijke bedrijfsactiviteiten? Of stroken ze volgens u toch met de ontplooiing van een duurzame economie

zoals gepland in het Vlaanderen in Actie-plan? Heeft de Vlaamse Regering enige poging ondernomen via de vertegenwoordigers in beide banken om de investeringen van deze instellingen in een meer duurzame richting om te buigen? Welke concrete initiatieven werden daarbij genomen? Als dergelijke initiatieven niet werden genomen, waarom dan niet?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, een eerste vaststelling is dat men, zeker in verkiezingscampagnes, rare dingen doet. Misschien beleven diegenen die over hete kolen lopen, er plezier aan.

De heer Eric Van Rompuy: Mijn zuster was er ook bij.

Minister-president Kris Peeters: Of dat veel stemmen oplevert? (*Gelach*)

De heer Eric Van Rompuy: Ze had toch 10.000 stemmen.

Minister-president Kris Peeters: Proficiat. Dan is de conclusie dat in de volgende campagne iedereen over hete kolen moet lopen, zodat we allemaal vooruitgaan.

Ik zal een aantal verduidelijkingen geven. Ik heb zowel aan KBC als aan Dexia uitleg gevraagd. Vervolgens kan er worden gekeken hoe dit verder moet worden aangepakt. Maar het is belangrijk om eerst te weten waarover we het hebben.

Met betrekking tot Dexia beschikt de Vlaamse Regering niet over een vertegenwoordiging in de raad van bestuur. Wij hebben in overleg met andere overheden van ons land een beperkte participatie genomen. De publieke sector in brede zin is wel vertegenwoordigd in de raad van bestuur, via de Gemeentelijke Holding. We maken desgevallend opmerkingen op de algemene vergadering, waar we aanwezig zijn als kleine aandeelhouder. In KBC beschikken we over twee bestuurders. Onze bestuurders stimuleren daar het ethisch ondernemen. Duurzame ontwikkeling is daar een van de elementen van. De twee bankinstellingen waar we bij betrokken zijn, blijken volgens het rapport ook het best te scoren. Dat is niet onverwacht, als we zien welke standaarden beide instellingen hanteren.

Ik heb zowel KBC als Dexia om tekst en uitleg gevraagd, en die wil ik u meegeven.

KBC erkent de impact van de uitstoot van CO₂ op het klimaat en heeft sedert 2000 specifieke beleggingsfondsen ontwikkeld, die specifiek mikken op bedrijven die oplossingen aanbieden in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Via de ecofondsen Alternative Energy en Climate Change wordt de gelegenheid geboden om te beleggen in bedrijven die actief zijn in zonne-energie, windmolens en energie-efficiëntie. Langs die weg wordt de groene economie voorzien van de nodige financiering. Steenkoolontginning en kolencentrales worden daarin geweerd. Wel is het zo dat in uitzonderlijke gevallen bepaalde aanbieders van alternatieve energie tegelijkertijd steenkoolcentrales of zelfs kerncentrales exploiteren. Bij de beoordeling van die bedrijven voor opname in de ecofondsen bekijkt het milieuvadviscomité de globale energiemix van de bedrijven.

KBC volgt ook hier via zijn expert en via ARGUS, het milieupunt van KBC en Cera, het energievraagstuk op en bestudeert recente evoluties inzake koolstofopslag en CO₂-fixatie, carbon storage en andere nieuwe technieken.

KBC heeft geen specifieke kredietpolitiek over steenkoolcentrales. De bank houdt bij de toekenning van kredieten steeds rekening met een mogelijke milieu- en sociale impact. Dat is ook zo bij kredieten voor steenkoolcentrales. KBC heeft overigens de intentie in de toekomst nog meer aandacht te besteden aan de CO₂-emissies van klanten bij kredietaanvragen. Bovendien verleent KBC steeds meer kredieten voor duurzame projecten, bijvoorbeeld rond hernieuwbare energie. KBC heeft op korte termijn bijna 1 miljard euro aan kredieten toegestaan in dat segment.

En dan Dexia. Het rapport van het Netwerk Vlaanderen is gebaseerd op een vragenlijst die alle aspecten van het duurzaamheidsbeleid van Dexia omvat. Enkel met betrekking tot

investerings in steenkoolcentrales maakt de ngo bemerkings en suggereert dat Dexia zijn beleid hier zou bijsturen. Dexia heeft als onderneming uit de financiële sector voornamelijk een indirecte impact op het milieu en de maatschappij, meer bepaald als gevolg van de financiering die de bank toekent. Om die impact te verkleinen, ondertekende Dexia in 2003 de Equator Principles, teneinde daarmee rekening te houden in de financieringsactiviteiten van projecten.

Tevens wil de groep de wijze waarop hij ecologische, sociale en maatschappelijke impact beheert, nog beter aanpassen aan de sectoren die men financiert. Hiertoe ontwikkelde en publiceerde de groep richtlijnen voor de financiering van energiesector. De energiesector is onder de andere activiteitensectoren waarin Dexia aan projectfinanciering doet namelijk de sector met de grootste potentiële impact op het milieu, in het bijzonder wat de uitstoot van broeikasgassen betreft. Voor elk onderdeel van de energiesector worden onder dit beleid uitsluitingscriteria gedefinieerd die overeenstemmen met de inzet die volgens de groep gevoelig ligt voor de sector.

Een voorbeeld: met betrekking tot de biodiversiteit verbindt Dexia zich ertoe geen financiering of advies te verlenen aan projecten die ingeplant zijn op een site die geklasseerd is of opgenomen is door de UNESCO en de Ramsar Conventie over watergebieden, of op een beschermde zone die opgenomen is in de lijst van de Internationale Unie voor Natuurbehoud, onder categorie 1 tot 4.

De 175 miljoen euro waarvan Netwerk Vlaanderen spreekt, slaat niet op de eigen investeringsportefeuille van Dexia, waar de volledige politiek van de Equator Principles van toepassing is, maar op de beleggingen die Dexia beheert voor derden. Dexia richt zijn activiteiten inzake projectfinanciering voornamelijk op projecten uit de energiesector, met name projecten voor elektriciteitsproductie met hernieuwbare energiebronnen en infrastructuurprojecten. Zo financiert Dexia geen projecten in de chemische sector of in de visserij, bos- of mijnbouw. Dexia heeft sinds oktober 2008 geen nieuwe projectfinanciering van steenkoolcentrales toegekend. De activiteit van Dexia in dat domein situeert zich binnen de richtlijnen inzake energiefinanciering, gepubliceerd eind 2008, die inzake nieuwe projecten ontvankelijkheidsvoorwaarden opleggen, meer bepaald op het vlak van CO₂.

De utilities in portefeuilles van derden die Dexia beheert, wekken in min of meerdere mate elektriciteit op via steenkoolcentrales. RWE heeft binnen die portefeuilles zowat de grootste productiecapaciteit via steenkoolcentrales.

Er is nog een uitsmijter, mijnheer Watteuw. Het Noorse overheidspensioenfonds, dat als een internationale referentie kan worden beschouwd op het vlak van het respecteren van ethische criteria voor investeringen, heeft geen specifieke regels voor investeringen in steenkoolcentrales. Het fonds sluit wel activiteiten uit die ernstige schade veroorzaken, maar het gewoon uitbaten van kolencentrales valt niet onder die definitie, aldus het Noorse overheidspensioenfonds ter zake.

Op basis van de informatie die ik van KBC en Dexia heb gekregen, kunnen we concluderen dat beide bankinstellingen daar met heel veel zorg mee zijn omgegaan. Ze zullen dat ook blijven doen. Wij zullen via de twee bestuurders bij KBC en via de algemene vergadering van Dexia die duurzame ontwikkeling daar verder bewaken. Natuurlijk moet men de zaak verder met kennis van zaken aanpakken.

Nogmaals, het Noorse overheidspensioenfonds ziet steenkoolcentrales niet als iets dat ernstige milieuschade veroorzaakt. Misschien moet dat even worden meegenomen.

De voorzitter: De heer Watteuw heeft het woord.

De heer Filip Watteuw: Minister-president, het positieve nieuws is dat u mijn bekommernis deelt. U stelt ondubbelzinnig dat kiezen voor investeringen in duurzame

activiteiten de goede manier van werken is en dat investeren in milieuschadelijke activiteiten eigenlijk geen optie is.

Ik heb begrepen dat de Vlaamse Regering bereid is om opmerkingen te maken en indien nodig zal vragen om bij te sturen. KBC en Dexia scoren inderdaad het best van de onderzochte banken. Dat geeft het rapport van Netwerk Vlaanderen duidelijk aan. Alleen wordt in vraag gesteld of dat een bewuste keuze is. Netwerk Vlaanderen vraagt terecht dat er bij die banken een duidelijk uitsluitingsbeleid zou komen ten aanzien van milieuschadelijke activiteiten. Dat is de volgende stap die uw vertegenwoordigers in KBC en Dexia op de algemene vergadering zouden moeten zetten. Ik heb ook begrepen dat u aan de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering zult opdragen dat ze de banken vragen om een duidelijk uitsluitingspolitiek te formuleren.

Het is inderdaad niet altijd zo duidelijk dat er rechtstreeks investeringen zouden gebeuren in milieuschadelijke activiteiten. Maar KBC en Dexia hebben aandelen in bezit en beheer bij bedrijven die kiezen voor investeringen in energieopwekking via steenkoolcentrales, zoals E.ON en RWE. Zij plannen heel wat investeringen in steenkoolcentrales, zelfs in bruinkoolcentrales. Dat de banken zomaar zeggen dat ze er niets mee te maken hebben, is toch iets te gemakkelijk. Als men aandelen bezit of beheert, moet men die milieuschadelijke activiteiten ook durven aan te kaarten. Dat doen zij voorlopig niet.

Ik geef toe: het zijn de banken die het best presteren. Maar ze hebben ook nog een weg te gaan. Ik hoop en ik heb begrepen dat de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering dit zullen aankaarten op de raad van bestuur of op de algemene vergadering.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Stel dat we er hypothetisch van uitgaan dat de mens een invloed zou hebben op het klimaat, dan was mijn vraag geweest wat de bijdrage precies is van de steenkoolcentrales tot die klimaatschade. Wat is uw definitie van klimaatschadelijke investeringen?

Minister-president, u verwijst naar de Noorse overheidspensioenkas. Zij beschouwen steenkoolcentrales niet als milieuschadelijk. Heb ik goed begrepen dat de Vlaamse Regering de investeringen in steenkoolcentrales definitief heeft afgeschreven?

De heer Filip Watteuw: Mijnheer Vereeck, energieopwekking uit steenkool wordt aanzien als dubbel zo vervuילend als die uit aardgas. Steenkool staat voor ongeveer 25 percent van de totale energieproductie, maar veroorzaakt ongeveer 42 percent van de mondiale CO₂-uitstoot. Dat vind ik duidelijk. Men kiest er beter niet meer voor.

De heer Lode Vereeck: Mijn vraag betreft de houding van de Vlaamse Regering. Er zitten nog investeringen in steenkoolcentrales, toch minstens in hoofde van sommige mensen, in de pijlpijn.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort: Mijnheer Watteuw, er is in de aanvraag van E.ON toch al duidelijk een evolutie merkbaar. Oorspronkelijk was het een heel klassieke steenkoolcentrale. Het is al beter geëvolueerd. De impact van de uitstoot van CO₂ is nog altijd wel enorm. Ze tonen de bereidheid om een bedrag vrij te maken om te investeren in de best beschikbare technieken. Die elementen moeten mee in overweging worden genomen als het gaat over steenkoolcentrales, zeker als je dat vermengt met biomassacentrales. Er is toch een heel positieve evolutie naar minder schade voor het klimaat.

De heer Eric Van Rompuy: Was het, toen men die participaties genomen heeft met die twee bestuurders in KBC, de bedoeling om echt te wegen op het beleid? Hier gaat het over het klimaat en schadelijke bedrijven, maar er gebeuren ook andere investeringen en er is een algemene bankpolitiek. Gaat het parlement ervan uit dat de Vlaamse Regering door het

aanduiden van twee vertegenwoordigers en een kapitaalinjectie ondervraagd kan worden over de bankpolitiek van KBC?

Ik stel als parlements lid en als voorzitter van deze commissie de vraag wat de intentie is van de Vlaamse Regering en welke mogelijkheden er zijn om op dat beleid te wegen. De twee vertegenwoordigers in de raad van bestuur bepalen niet wat het geheel van de raad van bestuur is of het management. U weet dat een bank tamelijk autonoom functioneert op het vlak van middelen en investeringen, niet alles komt op een raad van bestuur.

Ik stel deze vraag omdat we in de toekomst wellicht nog gelijkaardige vragen zullen krijgen. Is de Vlaamse Regering nu mee verantwoordelijk voor het beleid dat een privébank voert? Het is een vraag, iedereen mag er het zijne van denken.

De heer Lode Vereeck: Ik wil hier nog even bij aansluiten en uw vraag misschien nog iets scherper formuleren. Kwam dit op het moment van de overheidsinbreng bij Dexia en KBC expliciet ter sprake? Staat dat echt in die contracten of protocollen? Staat het er met zoveel woorden in?

De voorzitter: De heer Watteuw heeft het woord.

De heer Filip Watteuw: Dit is natuurlijk de essentie van de vraag. Het is inderdaad zo dat toen er sprake was van kapitaalinjecties, hier in het parlement een discussie over werd gevoerd. Mijn fractie vroeg expliciet om garanties te krijgen inzake duurzame economie, ethische economie en ook de N-VA eiste bij monde van de heer Bourgeois garanties, omdat er tegenover het geld van de belastingbetaler iets mag staan. Als Vlaanderen kiest voor een duurzame economie, mag dit ook worden doorgetrokken in die kapitaalinjecties.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, dames en heren, misschien dat ik een aantal dingen kan verduidelijken. Wij hebben, zoals u weet, geen participatie in KBC maar wel een eeuwigdurend lopende lening van 3,5 miljard euro, bij Dexia van 500 miljoen euro en bij Ethias ook 500 miljoen euro, maar het gaat nu over Dexia en KBC. Voor wat KBC betreft, hebben we heel uitdrukkelijk in de protocollen afgedwongen dat we een opvolgingscommissie zouden installeren, zeker om de financiering en de leningen aan kmo's op te volgen. Aan die opvolgingscommissie werd nu ook invulling gegeven en dat alles wordt van heel nabij gevolgd.

Het is natuurlijk zo dat de Vlaamse Regering niet per dossier zal beslissen. Het is niet zo dat we bijvoorbeeld bij een dossier over een steenkoolcentrale zullen zeggen: gelieve dit te doen of niet te doen. We bekijken dit niet per dossier, want dan zou iedereen bij mij of bij een van mijn collega's moeten komen waarna wij een dossier zouden verdedigen en aan Dexia of KBC zouden vragen om het goed te keuren. Zo werkt het niet, zo willen we niet werken en zo kunnen we niet werken. Het is met onze participatie en onze lening dat we de afspraken hebben gemaakt die ik heb toegelicht.

Maar, mijnheer Watteuw, onze bestuurders, en wij in het algemeen, stimuleren in de raad van beheer het ethisch ondernemen, en duurzame ontwikkeling is daar een element van. We gaan ervan uit dat die banken, KBC en Dexia, waarvan de tekst en uitleg al hoog in het vaandel staan en dus ook een goede quoterings krijgen, dit bewaken. Wij stimuleren dat, maar de Vlaamse Regering is geen bankier. We bekijken dit niet per dossier, we willen niet op die manier interveniëren in het bancaire gebeuren. Ik meen dat beide instellingen de juiste accenten leggen en de juiste richting hebben gekozen. Het kan natuurlijk altijd beter, maar we moeten dit ook eens bekijken op Europees niveau, we moeten ook eens bekijken wat anderen doen, want er zitten nogal wat tegenstrijdigheden in, zoals het Noorse pensioenfonds.

Wat de steenkoolcentrales betreft, herinner ik me nog heel goed dat het onze goede vriend Eloi Glorieux was die, in zijn nieuwe functie als leider van Greenpeace, het Martelarenplein had bezet en daar ook de nacht wenste door te brengen in tentjes, en die een specifieke actie voerde tegen de mogelijkheid van een steenkoolcentrale in de Antwerpse haven. Mijn reactie

daarop was dat aangezien de haven een negatief advies had gegeven en ook de stad een negatief advies had gegeven, ik dat niet zou overrulen. Als minister-president kon ik zeggen dat deze Vlaamse Regering voor wat de steenkoolcentrale in Antwerpen betreft, met de adviezen die op tafel lagen, daar niet zou op ingaan, wat Eloi Glorieux ertoe heeft aangezet zijn tentjes op te vouwen en de nacht in eigen bed door te brengen – dat laatste weet ik niet zeker, maar ik vermoed het wel. *(Gelach)*

Mijnheer Vereeck, dat heb ik gezegd. Ik heb geen algemene uitspraken gedaan. Ik begrijp dat over steenkoolcentrales ook een vraag werd gesteld aan minister Schauvliege. Zij is inderdaad de bevoegde minister en ik probeer zoveel mogelijk met respect voor de bevoegdheden van mijn collega's te antwoorden.

Voorzitter, dit is een stimulans om aan die twee banken te zeggen dat ze met dit antwoord goed bezig zijn. Wij ondersteunen de duurzame ontwikkeling, maar binnen de klijtlijnen en elementen die ik heb meegegeven. Vanzelfsprekend zullen we het ethisch ondernemen en de duurzame ontwikkeling, via onze mensen die erin zitten, stimuleren, want het is belangrijk om dat te doen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Ik ga ermee akkoord dat dit niet dossier per dossier kan worden bekeken. Het zou vreemd zijn dat banken per dossier uw toestemming zouden moeten vragen. Het gaat hier eigenlijk over het beleid van die banken. Ik heb begrepen dat u mijn zorg deelt. Ik ga ervan uit dat de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering te gepasten tijde aan die banken, tijdens een vergadering van de raad van bestuur of van de algemene vergadering, zullen vragen om dat uitsluitingsbeleid voor milieuschadelijke bedrijven te formuleren en daarnaar te handelen.

U hebt afstand genomen van de steenkoolcentrales in Antwerpen en in Vlaanderen. Het idee dat de heer Glorieux een volledige nacht zou kamperen voor uw bureau, vond u wellicht vervelend.

De heer Sanctorum had eerst een vraag over de steenkoolcentrales in Antwerpen gesteld aan u. Die vraag werd doorverwezen naar minister Schauvliege die deze op haar beurt terugzond naar u. Op die manier wordt het voor ons wat onduidelijk. Ik ga ervan uit dat er geen steenkoolcentrale komt in Antwerpen en in Vlaanderen, want zelfs met de verbeterde technologie is de CO₂-uitstoot enorm in vergelijking met de aardgascentrales en zeker in vergelijking met hernieuwbare energie.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Watteeuw werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de benoeming van bestuurders in Waarborgbeheer nv

De voorzitter: Mijnheer Gatz, ik heb even geaarzeld om deze vraag te agenderen omdat het hier gaat over personen en benoemingen. Ik wil u dan ook vragen om die vraag algemeen te formuleren. U zegt dat bepaalde ontslagnemende bestuurders geen kans hebben gekregen om zich opnieuw kandidaat te stellen. Deze vraag mag niet over personen gaan.

De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Voorzitter, ik neem uw opmerkingen ter harte. Niettemin wil ik aan de minister-president de vraag stellen over de herbenoeming van de raad van bestuur van de nv Waarborgbeheer. We kennen deze nv. Zij is een onderdeel van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en staat in voor de borgstelling voor gewone beroepskredieten en kredieten voor kmo's en/of vzw's.

De zelfstandige of starter gaat naar een kredietinstelling of participatiemaatschappij om een lening te vragen. Aan Waarborgbeheer nv kan in bepaalde gevallen worden gevraagd om borg te staan. Voor de ondersteuning van zelfstandigen is de nv Waarborgbeheer dus belangrijk in het algemeen en in tijden van nood.

Uit het verslag van de algemene vergadering van de nv Waarborgbeheer van 4 mei 2010 blijkt dat bij de samenstelling van de nieuwe raad van bestuur enkele zaken zijn gebeurd die niet volledig transparant zijn en waarover ik uw bescheiden oordeel vraag, minister-president.

Enkele bestuurders zijn niet herbenoemd. Op zich is dat niet ongebruikelijk. De vraag is wel wat en hoe. Anderen zijn dan weer in hun plaats gekomen. De criteria die hebben geleid tot de hersamenstelling, zijn onduidelijk. Zo zouden ontslagnemende bestuurders geen kans hebben gekregen zich opnieuw kandidaat te stellen. De regels van het goede bestuur schrijven een bepaalde vorm van transparantie voor bij samenstellingen en hersamenstellingen van dergelijke organen.

Mijn eerste vraag is half retorisch. Hebt u weet van de herbenoemingen of benoemingen in de raad van bestuur van de nv Waarborgbeheer? Uiteraard hebt u daar weet van.

Hoe zijn deze benoemingen tot stand gekomen? Welke criteria werden aangewend?

Hebben de ontslagnemende kandidaten de kans gekregen opnieuw te kandideren?

Hoe is men aan de namen van de nieuwe bestuurders gekomen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Het is niet juist dat deze benoemingen niet transparant zouden zijn gebeurd. Ik zal hier tekst en uitleg over geven.

Het Waarborgfonds is een naamloze vennootschap waarvan het aandeelhouderschap volledig in handen is van de Vlaamse overheid en waarvan het beheer is toevertrouwd aan de PMV. De voordracht van de bestuurders komt dan ook toe aan de Vlaamse Regering. De bestuurders worden benoemd voor een termijn van 6 jaar. Het mandaat van de bestuurders die waren aangesteld door de algemene vergadering van mei 2004 verviel dus bij de algemene vergadering van mei 2010. Het normale ritme van 6 jaar is dus gevolgd.

Het komt aan de PMV toe om een voorstel te formuleren ten aanzien van de Vlaamse Regering. Op 30 april 2010 heeft de Vlaamse regering zich over dit voorstel gebogen en ermee ingestemd. Deze beslissing van de Vlaamse Regering is in alle transparantie genomen en publiek gemaakt. Ik kan me voorstellen dat alle bestuurders graag hadden blijven zetelen. Ik stel echter vast dat een zekere rotatie de Vlaamse Regering toch nuttig lijkt.

Bij een raad van bestuur die samengesteld wordt voor een relatief lange periode is het aangewezen om te voorzien in een blijvende goede mix van ervaren en nieuwe bestuurders, zeker als het gaat over een periode van 6 jaar. In die zin zijn inderdaad niet alle bestuurders vernieuwd en zijn dus vier op de negen uittredende bestuurders, onder wie de voorzitter, niet vernieuwd.

Terwijl het Waarborgfonds 6 jaar geleden nog een opstartende vennootschap was, is men nu tot maturiteit gekomen en is een goede mix van financiële kennis en van kennis van de noden van de ondernemingen aangewezen. Het is daarbij nuttig dat de diversiteit van het ondernemerslandschap aan bod komt: van de beoefenaar van een vrij beroep, over de zelfstandige en kleine kmo tot een uit de kluiten gewassen kmo.

Die nieuwe samenstelling is aan de hand van de profielen waar Waarborgbeheer nv onzes inziens nood aan heeft, gebeurd. Een ambtenaar vertrouwd met de Vlaamse overheid en met de noden en zorgen van bedrijven, werd aangesteld als voorzitter. De uittredende voorzitter die tot op heden zowel Waarborgfonds nv als ARKimedes voorzat, zal zich nu concentreren op het voorzitterschap van de nv ARKimedes.

De uittredende bestuurder met kennis van het bankwezen, is herbenoemd. De uittredende bestuurder met bijzondere kennis van de techniek van de waarborgverschaffing blijft in functie. De uittredende bestuurder van de PMV is herbenoemd.

Van de vijf bestuurders die representatief zijn voor de kmo-populatie, werden er twee herbenoemd en drie nieuwe aangesteld. Er is ook een mix van mensen actief in kmo-organisaties en mensen die zelf als ondernemer actief zijn.

Het lijkt me een goede mix te zijn, die tot stand is gekomen met deskundige personen met aanvullende competenties en vaardigheden, die een goede raad van bestuur kunnen vormen. De Vlaamse Regering heeft in alle transparantie het voorstel van de PMV gevolgd.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Minister-president, het Latijnse gezegde ‘vae victis’ is me niet onbekend. Het betekent: wee de overwonnenen, niet zozeer in oorlogstermen, maar wel in verkiezingstermen. Degenen die de verkiezingen hebben gewonnen, hebben de gewoonte de benoeming of herbenoeming van dergelijke bestuurs- of beheersorganen te voltrekken, en de anderen kunnen toekijken.

We zitten niet in de sfeer van het Cultuurpact. Met andere woorden, we moeten niet allerlei strekkingen op een filosofische manier aan bod laten komen, maar in het kader van het goed bestuur zou een iets doorzichtiger aanduiding, met de nodige kwaliteiten, beter op zijn plaats zijn geweest. Ik hoop dat in de nieuwe raad van bestuur voldoende deskundige mensen zitten. Het is ook niet slecht dat het representatief is waar die mensen vandaan komen. Het is jammer dat bepaalde mensen die in het verleden blijk hebben gegeven van kwalitatief medebeheer in de raad van bestuur, er nu weg zijn.

Minister-president, ik moest deze vraag stellen – met plezier is veel gezegd. Ik neem aan dat de deskundigheid van de bestuurders voldoende gewaarborgd blijft. Tegelijk vraag ik me af hoe deze procedure precies wordt voltrokken. Het is als een lift die van boven naar beneden gaat, en dan van beneden naar boven. Wie heeft uiteindelijk het laatste woord? Over het voorstel van de PMV of de voordracht van de Vlaamse Regering kunnen we uren discussiëren. Laten we zeggen dat ik een bepaalde bezorgdheid heb willen uitdrukken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Valerie Taeldeman tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over duurzaam aanbesteden

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Voorzitter, minister-president, collega's, Europa wil dat vanaf dit jaar de helft van de overheidsopdrachten op een milieuverantwoorde manier verloopt. Milieucriteria leveren directe milieuwinst op en stimuleren een markt voor duurzame producten en diensten.

De federale regering wil binnenkort de helft van al haar overheidsopdrachten duurzaam organiseren. De Vlaamse overheid heeft laten weten dat ze tegen 2020 voor 100 percent duurzaam wil aankopen. Ook lokale besturen zullen hiertoe worden gestimuleerd door sensibilisatie, voorbeeldbestekken, hulpmiddelen zoals de producttest enzovoort.

De Samenwerkingsovereenkomst Milieu ondersteunt al enkele edities milieuverantwoord aankopen van een aantal producten. Van een structureel milieuverantwoord aankoopbeleid is vandaag maar bij enkele lokale besturen sprake. In heel wat gemeenten beperkt het duurzaam aankopen zich tot hout, schoonmaakmiddelen of cateringproducten. Dat zijn niet toevallig de producten die binnen de Samenwerkingsovereenkomst Milieu onder de basisverplichtingen vallen of punten opleveren.

Om tot een groen aankoopbeleid te komen, moeten de meeste gemeenten nog een hele rist knelpunten overwinnen. Zo is er een gebrek aan kennis over milieucriteria en over de manier waarop ze in de bestekken kunnen worden geïntegreerd. Inzake de bestekken wil ik hier graag het voorbeeld van het bedrijf Stora Enso aanhalen. Stora Enso stelt 400 mensen te werk in de Gentse Kanaalzone en is het grootste papierverwerkend bedrijf van ons land. Het bedrijf haalde onlangs de krant met het bericht dat per drie dozen oud papier die worden opgehaald door de vuilniswagen, er één in China belandt voor recyclage. China biedt blijkbaar enorme prijzen voor oud papier omdat het met een tekort daaraan kampt. Dat maakt het voor een aantal Vlaamse intercommunales de moeite waard om het papier naar China te laten verscheppen, wat een enorme impact heeft op ecologisch vlak. Stora Enso pleit dus voor het behoud van lokale instroom van oud papier aangezien het ter plaatse, namelijk in Evergem, kan worden verwerkt. Dit voorbeeld toont aan dat men bij de modelbestekken voor de inzameling van papier- en kartonafval het criterium afstand als volwaardig criterium zou kunnen invoeren.

Minister-president, u bent bevoegd voor het duurzaam aankoopbeleid. De Vlaamse overheid wordt beschouwd als een van de meest complexe en grootste bedrijven in Vlaanderen, die met haar activiteiten en beslissingen een invloed heeft en druk uitoefent op het milieu. Wat is de stand van zaken van de ambitie van Vlaanderen om tegen 2020 voor 100 percent duurzaam aan te kopen? Op welke manier zal men bij overheidsopdrachten meer rekening houden met milieucriteria? Heeft de Vlaamse Regering de ambitie om ook externe kosten zoals het criterium afstand te integreren in de beoordeling van overheidsopdrachten? Wat zijn de plannen van de Vlaamse Regering om de lokale besturen in de toekomst verder te helpen met hun duurzaam aankoopbeleid?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, ik wil me zeker bij deze vraag om uitleg aansluiten. Ik deel de bekommernis van mevrouw Taeldeman. Het is in verband met overheidsopdrachten belangrijk de prijs niet als enige criterium te hanteren. Er moet ook rekening worden gehouden met de milieucriteria en met de invloed op het klimaat en het milieu.

De regelgeving inzake de overheidsopdrachten is niet vanuit het concept duurzaamheid bedacht. De Europese regelgeving dient in eerste instantie om de vrije concurrentie in een open Europese markt mogelijk te maken. Alle ondernemingen moeten dezelfde kans hebben om een overheidsopdracht binnen te halen.

Dit is een zuiver economische logica. Het is niet zo eenvoudig hier andere criteria in te introduceren. Er is al een zekere versoepeling. Hoewel het nog niet evident is, lijkt het me wel mogelijk. Mevrouw Taeldeman heeft hier trouwens al naar verwezen. Indien de externe kosten, zoals uitstoot, vervoer of verpakking, meer in de prijs zouden worden geïnternaliseerd, zouden we bijna geen groene bestekken meer nodig hebben. Dit zou automatisch een invloed op de overheidsopdrachten hebben. Volgens mij moeten we veeleer daarop dan op de zuivere overheidsopdrachten inzetten. Het is onze eerste, fundamentele opdracht aan een ecofiscaliteit te werken. Dat zal ons waarschijnlijk verder leiden.

Indien we het dan toch over overheidsopdrachten hebben, wil ik opmerken dat heel wat overheden een gebrek aan kennis over duurzame producten en diensten blijken te hebben. Op dat vlak kunnen we nog vooruitgang boeken. Het zou ook voor de consumenten eenvoudiger kunnen.

Minister-president, aansluitend op de vraag om uitleg van mevrouw Taeldeman zou ik u willen vragen hoe het binnen de Vlaamse Regering met de ontwikkeling van een ecofiscaliteit staat.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, de aanvullende vraag van de heer Watteeuw is zeer breed. Het is goed geprobeerd. We moeten dat zeker eens nagaan. Het antwoord op die vraag kan best op een gecoördineerde wijze tot stand komen. Ik wil die vraag niet vanuit de verte beantwoorden.

Wat de vragen van mevrouw Taeldeman betreft, wil ik eerst nog een paar zaken in herinnering brengen. Op mijn initiatief is een hoofdstuk betreffende de duurzame ontwikkeling aan de samenwerkingsovereenkomsten inzake leefmilieu met de gemeenten en de provincies toegevoegd. In dit hoofdstuk wordt onder meer bijzondere aandacht aan de duurzame overheidsopdrachten geschonken. In 2009 is in het kader van dit hoofdstuk trouwens een project van de stad Gent met betrekking tot duurzame overheidsopdrachten goedgekeurd.

Duurzame overheidsopdrachten vormen een van de prioriteiten van mijn duurzame-ontwikkelingsbeleid. Tijdens de vorige legislatuur is een eerste actieplan goedgekeurd. Dit plan loopt tot 2011. Het is de ambitie van de Vlaamse Regering tegen 2020 100 percent aan duurzame overheidsopdrachten te plaatsen. Er zal hiervoor in vier opeenvolgende stappen worden gewerkt. Die stappen beslaan achtereenvolgens de periodes 2009-2011, 2012-2014, 2015-2017 en 2018-2020.

Het eerste actieplan, dat momenteel wordt uitgevoerd, omvat een aantal opdrachten. De eerste opdracht betreft de gedragenheid en de monitoring van duurzame overheidsopdrachten. De tweede opdracht betreft de ambtelijke onderbouw van de overheidswerking inzake duurzame overheidsopdrachten. Er is een task force voor duurzame overheidsopdrachten opgericht. De derde opdracht betreft de stimulering van voorraadgebruik en hergebruik van materiaal. De vierde opdracht betreft de invulling van doelstellingen en acties in productgroep waar snelle winsten kunnen worden geboekt. De vijfde opdracht betreft de ondersteunende instrumenten voor en de invulling van acties en doelstellingen van andere relevante productgroepen. De zesde opdracht betreft een inhaalbeweging voor het sociale onderdeel van de overheidsopdrachten. De zevende opdracht betreft de oprichting van een helpdesk voor de duurzame overheidsopdrachten binnen het Departement Bestuurszaken. Die helpdesk moet voorzien in communicatie, sensibilisering en begeleiding om duurzame criteria in de overheidsopdrachten te integreren.

Alle opdrachten die in het eerste actieplan zijn opgenomen, worden momenteel uitgevoerd of zijn reeds van start gegaan. In het najaar van 2010 zal een rapportering aan de Vlaamse Regering met een actuele stand van zaken volgen. Ik overloop alvast enkele elementen die hier deel van zullen uitmaken.

De helpdesk voor duurzame overheidsopdrachten is een gecentraliseerd aanspreekpunt voor aankopers van de Vlaamse overheid. Ze kunnen hier vragen stellen of knelpunten aankaarten die betrekking hebben op de duurzame overheidsopdrachten. De helpdesk is begin dit jaar binnen de afdeling Overheidsopdrachten van het Departement Bestuurszaken opgericht. De helpdesk zal tevens opleidingen, workshops, productfiches, lerende netwerken en dergelijke aan de lokale overheden aanbieden.

In het kader van het e-procurementprogramma van de Vlaamse overheid zal een contractmanagementsysteem worden geïmplementeerd. Dit systeem, dat momenteel wordt uitgebouwd, zal het mogelijk maken een globaal overzicht van alle overheidsopdrachten en van het aandeel van de duurzame overheidsopdrachten van de Vlaamse overheid te krijgen.

Het Agentschap Facilitair Management (AFM) werkt momenteel aan het meest haalbare scenario voor een duurzaam en sociaal bewust hergebruik en voorraadbeheer van roerende goederen binnen de Vlaamse overheid. Het gaat dan onder meer om meubilair, ICT en vervoermiddelen.

De taskforce voor duurzame overheidsopdrachten werkt doelstellingen en acties uit voor de productgroepen waar snelle winsten kunnen worden gerealiseerd. Een goed voorbeeld is de productgroep voeding en catering. Tegen november 2010 zullen hiervoor duurzaamheids-criteria worden uitgewerkt. Op 8 juni 2010 is in dit verband een stakeholdersconsultatie georganiseerd.

Wat het sociale onderdeel van de overheidsopdrachten betreft, loopt momenteel een studieopdracht. Deze studie moet de sociale en duurzaamheidslabels en -standaarden ontrafelen met het oog op het gebruik van sociale criteria voor overheidsopdrachten.

Er is dus heel wat actie ondernomen. In het najaar zal er een rapport met een stand van zaken aan dit parlement en aan deze commissievoorzitter kunnen worden overgemaakt.

Het bereiken van 100 percent duurzame aankopen tegen 2020 zal tot gevolg hebben dat meer rekening zal moeten worden gehouden met milieuaspecten en met de sociale aspecten van de Vlaamse openbare aanbestedingen, alsook met externe kosten. Anders halen we dat natuurlijk nooit. Ik wacht in dat verband op concrete voorstellen van de ambtelijke taskforce Duurzame Overheidsopdrachten. Maar sta me toe om er prioritair voor te zorgen dat het eerste actieplan Duurzame Overheidsopdrachten, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering, ook volledig wordt uitgevoerd. De opdrachten zijn ruim, het werk is niet te onderschatten. Maar, collega, ik garandeer u dat uw punt mee aan bod zal komen. Uiteraard, maar dat is een algemeen punt, moeten we steeds blijven vasthouden aan de wetgeving op de overheidsopdrachten.

Er zijn momenteel geen plannen om gemeenten en steden te verplichten tot duurzaam aankopen. Zoals ik al heb gesteld, is er in de samenwerkingsovereenkomst Milieu een luik Duurzame Overheidsopdrachten, waar gemeenten en provincies gestimuleerd worden om duurzaam aan te kopen. In het Vlaams actieplan Duurzame Overheidsopdrachten is vooropgesteld om voor lokale overheden te streven naar individuele begeleiding om duurzaamheidscriteria te integreren in de overheidsopdrachten. In het onderzoeksproject van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Bond Beter Leefmilieu (BBL), dat liep van augustus 2009 tot januari 2010, werden de knelpunten en behoeften van lokale overheden met betrekking tot duurzaam aankoopbeleid gedefinieerd. Een belangrijke conclusie was dat er in Vlaanderen nog niet zoveel gemeenten een uitgebouwde expertise over duurzaam aankopen hebben, en dat er allerlei knelpunten zijn die zich situeren zowel op het technische, het juridische als het organisatorische vlak. Wij moeten daar nog een hele weg afleggen.

De resultaten van dit onderzoek tonen duidelijk aan dat er bij de lokale besturen een grote behoefte bestaat aan begeleiding bij het verduurzamen van de aankopen. Ik kan u meedelen dat ik in overleg met de VVSG wil komen tot een lokale helpdesk Duurzame Overheidsopdrachten. Een projectvoorstel werd recent bij mijn diensten ingediend. Dit heeft tot doel gemeenten en steden te helpen bij het organiseren van duurzame overheidsopdrachten en om, in relatie met de taskforce, een directe koppeling te maken met de lokale problematiek, tot de Vlaamse problematiek behandeld wordt in de taskforce Duurzame Overheidsopdrachten.

Voorzitter, dit is de stand van zaken. We zijn er hard aan aan het werken. Er wordt rekening gehouden met een aantal ideeën. Het is belangrijk dat we eerst het actieplan goed uitvoeren, zodat we er verder op kunnen bouwen, om dan in 2020 die 100 percent te bereiken.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Minister-president, ik dank u voor het harde werk. Ik ben zeer tevreden dat u met betrekking tot duurzaam aankoopbeleid de lat zeer hoog legt. De Vlaamse overheid vervult hier een voorbeeldfunctie en mag zelf niet achterblijven. De lat moet hoog liggen.

Ik ben ook blij te vernemen dat de VVSG blijkbaar op uw kabinet een projectvoorstel heeft ingediend om een ondersteunings- en uitwisselingsplatform Duurzaam Aankoopbeleid te starten. Er is inderdaad vraag naar een dergelijk platform. Het kan informatie en kennis van zaken verspreiden, zodat exact hetzelfde werk niet door de milieu- of aankoopdiensten van de 308 gemeenten afzonderlijk moet gebeuren.

Ik kan mijn vraag over Stora Enso en de modelbestekken voor de inzameling van papier- en kartoninzameling wellicht het best aan minister Schauvliege stellen. Stora Enso vroeg om dat oud papier hier in Vlaanderen te verwerken en te recyclen aangezien we hier een op dat vlak toonaangevend bedrijf hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■